

ข่าวประชาสัมพันธ์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5005 ภายใน 5666

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2258-0311

ข่าวจากหนังสือพิมพ์แนวหน้า ฉบับประจำวันที่ 13 เดือนกันยายน พ.ศ.2551 หน้า

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

ไอพีดี... โรคร้ายใกล้ตัวเด็กเล็ก

หลายท่านคงเคยเห็นข่าวพ่อแม่หัวใจสลายจากการสูญเสียลูกอย่างรวดเร็วเพียง 2-3 วันด้วยอาการระบบทางเดินหายใจล้มเหลวและเสียชีวิตในที่สุด ทั้งที่อาการเริ่มต้นเสมือนกับเป็นเพียงแค้ไข้หวัดธรรมดาเท่านั้น จึงอยากให้พ่อแม่ที่มีลูกเล็กเฝ้าระวังสังเกตอาการอย่างใกล้ชิด

เนื่องจากอาการไข้ขึ้นสูง ตัวร้อน นั้นอาจเป็นสัญญาณเริ่มต้นของโรคติดเชื้อร้ายแรงต่างๆ ได้ โดยเฉพาะในทารก และเด็กเล็กที่ยังมีภูมิคุ้มกันต่ำ ซึ่งโรคติดเชื้อที่พบบ่อย ได้แก่ การติดเชื้อที่ปอด หรือโรคปอดบวม นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มโรคติดเชื้อที่พบไม่บ่อย แต่มีความรุนแรงมาก อันได้แก่กลุ่มโรคติดเชื้อไอพีดี ดังนั้น เราควรมาทำความรู้จักโรค “ไอพีดี” กันให้มากขึ้น เพื่อปกป้องลูกน้อยของคุณจากโรคร้ายนี้

มีข้อมูลจาก ผศ.นพ.โอฬาร พรหมลิขิต กุมารแพทย์โรคติดเชื้อ โรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เผยว่า ไอพีดี นั้นย่อมาจากคำว่า “Invasive Pneumococcal Disease” หมายถึง โรคที่เกิดจากการติดเชื้อแบคทีเรียนิวโมคอคคัสชนิดรุนแรง ที่เรียกว่ารุนแรงก็เป็นการติดเชื้อไม่ได้จำเพาะเจาะจงเฉพาะในจมูกหรือลำคอเท่านั้น แต่กลับมีการแพร่กระจายไปทางกระแสเลือด ไปยังอวัยวะต่างๆ ที่สำคัญ อาทิเช่น เยื่อหุ้มสมอง ปอด หรืออวัยวะอื่นๆ จึงสามารถทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรงจนอาจถึงแก่ชีวิตได้ ถ้าไม่ได้รับการรักษาอย่างทันท่วงที

สาเหตุสำคัญของโรคพีดีนั้นเกิดจากเชื้อแบคทีเรียนิวโมคอคคัส หรือ สเตรปโตคอคคัส นิวโมเนียอี โดยปกติเชื้อนี้สามารถพบได้ในโพรงจมูกและลำคอของคนทั่วไปทั้งในเด็กและผู้ใหญ่ จึงทำให้เชื้อสามารถแพร่กระจายสู่ผู้อื่นได้ง่าย โดยการไอ จาม คล้ายโรคหวัด นอกจากเชื้อนิวโมคอคคัสสามารถทำให้เกิดโรคติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ เช่น หลอดลมอักเสบ ทอนซิลอักเสบ หนองในหู หรือปอดบวมแล้ว ยังอาจทำให้เกิดการติดเชื้อรุนแรงและลุกลามไปยังอวัยวะอื่นๆ ซึ่งนำไปสู่การเป็นโรคติดเชื้อไอพีดีในที่สุด

กลุ่มโรคไอพีดีนั้นอาจแสดงออกมาในรูปแบบของโรคที่หลายคนรู้จักดี อาทิ โรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบ ปอดบวมหรือปอดอักเสบรุนแรง และภาวะติดเชื้อในกระแส

เลือด ฯลฯ ซึ่งเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ถือได้ว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดโรคไอพีดี แม้ว่า จะเป็นเด็กสุขภาพดีก็ตาม เพราะเด็กและคนทั่วไปสามารถมีเชื้อนี้ในโพรงจมูก และ เป็นพาหะที่ทำให้เชื้อแพร่กระจาย นอกจากนี้ เด็กที่อยู่ในเนอสเซอริ ชุมชนแออัด หรือเด็กที่มีภูมิคุ้มกันต่ำ เด็กที่มีโรคเรื้อรังต่างๆ เช่น โรคปอด โรคเบาหวาน และ โรคซีกเคิลเซลล์ ก็มีโอกาสเสี่ยงสูงที่จะเกิดโรคไอพีดีได้เช่นกัน

อาการและความรุนแรงของโรคไอพีดี

ขึ้นอยู่กับอวัยวะที่ติดเชื้อ เช่น ถ้าเชื้อลุกลามไปยังระบบประสาท เกิดเป็นเยื่อ คุ้มสมองอักเสบ เด็กจะมีอาการมีไข้สูง ปวดศีรษะอย่างรุนแรง คลื่นไส้ อาเจียน คอ แข็ง ฯลฯ ซึ่งอาการในเด็กทารกนั้นการวินิจฉัยจะค่อนข้างยาก เด็กอาจมีอาการงอแง ซึมไม่กินนม และชักได้ และถ้าหากรักษาได้ไม่ทันท่วงที อาจเสียชีวิตหรือเกิดความ พิการ เช่น เป็นโรคลมชัก หูหนวก ปัญญาอ่อน เป็นต้น

สำหรับภาวะติดเชื้อในกระแสเลือด เด็กจะมีอาการไข้สูง งอแง และอาจเกิด ภาวะแทรกซ้อนตามมา เช่น ช็อกหรือเสียชีวิตได้ นอกจากนี้ เชื้ออาจกระจายไปสู่ อวัยวะอื่นๆ ทางกระแสเลือด เช่น เยื่อหุ้มสมอง ปอด กระจกและข้อ เป็นต้น

การป้องกันโรคไอพีดีในเด็ก

พ่อแม่ควรสังเกตอาการของลูกว่ามีอาการตามที่ได้กล่าวไว้หรือไม่ และควรรีบ พาไปพบแพทย์ แจ้งอาการให้แพทย์ทราบเพื่อตรวจร่างกายและให้การวินิจฉัย การ วินิจฉัยที่แม่นยำแพทย์จะทำการเอกซเรย์ปอดหรือเจาะเลือดเพื่อนำไปเพาะเชื้อเพื่อ ตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ แต่เนื่องจากการเพาะเชื้อด้วยการเจาะเลือดในเด็กยัง ทำได้ยากและต้องใช้เวลา สำหรับการรักษา แพทย์จะรักษาด้วยการให้ยาปฏิชีวนะ ร่วมกับวิธีทางการแพทย์อื่นๆ ซึ่งถ้าได้รับการรักษาอย่างทันท่วงที ก็มีโอกาสรักษา ฟื้นตัวได้ แต่ในปัจจุบันพบว่าเชื่อนิวโมคอคคัสมีการดื้อต่อยาปฏิชีวนะมากขึ้น ทำให้เป็น ปัญหาในการรักษา

การป้องกันลูกน้อยจากโรคไอพีดีนั้น สามารถทำได้โดยการสอนให้เด็กมี สุขอนามัยที่ดี ล้างมือบ่อยๆ และใช้ผ้าปิดปาก ปิดจมูกเมื่อมีอาการไอหรือจาม หลีกเลี่ยงการสัมผัสกับผู้ป่วย นอกจากนี้ การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ก็จะทำให้ภูมิ คุ้มกันจากแม่ส่งผ่านไปสู่อีกด้วย

อีกหนึ่งวิธีการป้องกันที่ได้รับการยอมรับทั่วโลกว่าได้ผลดีที่สุด คือการสร้าง เสริมภูมิคุ้มกันด้วยวัคซีนป้องกันโรคไอพีดีในทารกและเด็กเล็ก ซึ่งสำหรับเมืองไทย เองได้เริ่มนำวัคซีนเข้ามาใช้ตั้งแต่ปี 2549 แต่เนื่องจากราคาวัคซีนค่อนข้างสูงโดย เฉลี่ยประมาณ 3,000-3,500 บาทต่อเข็ม จึงเป็นข้อจำกัดในการฉีดให้แก่เด็กทั่วไป ทั้งนี้ การฉีดวัคซีนป้องกันให้ได้ผลดีที่สุดนั้น ต้องฉีดตั้งแต่ตอนเป็นทารก โดยเฉพาะเด็กที่ อายุต่ำกว่า 2 ปี ซึ่งจัดว่าเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง สำหรับจำนวนครั้งของการฉีด วัคซีน ในเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี ต้องฉีด 3-4 เข็ม ส่วนเด็กอายุ 2 ปีขึ้นไป ฉีดเพียง 1 เข็ม

ปัจจุบัน องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้เรียกร้องให้แต่ละประเทศหันมาตระหนัก ถึงความรุนแรงของโรคติดเชื้อนิวโมคอคคัส ซึ่งมีเด็กทั่วโลกกว่าหนึ่งล้านคนต่อปี เสียชีวิตจากโรคนี้ โดยเฉพาะเด็กในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา โดยทาง WHO พยายามผลักดันให้มีการบรรจุวัคซีนป้องกันโรคไอพีดีเข้าเป็นหนึ่งในโปรแกรมวัคซีน แห่งชาติ ซึ่งในขณะนี้หลายประเทศที่ได้บรรจุวัคซีนป้องกันโรคไอพีดีเข้าใน

โปรแกรมวัคซีนแห่งชาติแล้ว อาทิ สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย และ
นิวซีแลนด์ เป็นต้น

แม้ว่าโรคไอพีดี จะเป็นโรคร้ายที่สามารถคร่าชีวิตลูกน้อย แต่หากพ่อแม่ใส่ใจ
ให้การดูแลอย่างใกล้ชิด และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคด้วยการให้วัคซีนป้องกัน โรค
ร้ายก็คงไม่อาจต้านทานความรักความห่วงใยจากครอบครัวที่มีต่อเด็กได้อย่าง
แน่นอน

วันที่ 13/9/2008